

Teapeutisk samfunn for misbrukere

George De Leon, red

Det terapeutiske samfunn

Teori, modell, metoder. 446 s.

Oslo: Universitetsforlaget. Pris NOK 398

ISBN 82-15-00266-8

Amerikaneren George De Leon har vært en sentral person i forbindelse med de såkalte hierarkiske terapeutiske samfunn for narkomane som ble utviklet i slutten av 1950-tallet i USA med Synanon som pionerinstitusjonen.

I motsetning til de terapeutiske samfunn som ble utviklet innfor psykiatrien (Main, Maxwell Jones, Thomstad) og som brukte psykodynamisk individual-, gruppe- og familiepsykoterapi, baserte de terapeutiske samfunn for misbrukere seg i stor grad på selvhjelpsmodellen. I Norge har rusmisbrukere vært behandlet i begge typer terapeutiske samfunn. For tiden er det bare seks hierarkiske terapeutiske samfunn i Norge. Det er her man har tatt initiativet til å oversette denne omfattende, grundige og detaljerte gjennomgangen av teori, modell og behandlingsmetoder til det terapeutiske samfunn. Boken egner seg som en basis innføringsbok både for stab og beboere. Her får man en omfattende redegjørelse for hele konseptet, dets normer og verdier, hvordan man tenker seg at misbruket kan påvirkes gjennom å leve lenge i dette fellesskap, hva som forventes av beboere og behandlere, hvilke terapeutiske intervensjoner man har hatt gode erfaringer med, hvordan de skal utføres, osv. Selvsagt er mye preget av at forfatterens erfaringer er fra USA, men Dag Furuholmen har tilføyd mange relevante og godt formulerte norske modifikasjoner.

Som *eneste* lærebok for staben er den imidlertid ikke å anbefale. Det drøftes for lite hvilke problemer staben kan møte i arbeidet med å opprettholde f.eks. struktur, rasjonell autoritet, empati og lavt aggresjonsnivå, som kan undergrave det terapeutiske arbeidet. Leseren får heller ikke noe inntrykk av den voldsomme provokasjonen det er på egen person å arbeide i et slikt samfunn. Irrasjonelle faktorer i terapeut-pasient-forholdet som overføring og motoverføring er ikke nevnt. Forfatteren unngår helt å ta ordet psykopi i sin munn, og drøfter heller ikke faremomentene ved at antisosiale og narsissistiske beboere

(og stab) kan misbruke modellen gjennom å utnytte eller manipulere sine medbeboere. Slike personer kan stortrives i terapeutiske samfunn, men uten å forandre seg noe. Det er også synd at man ikke har tatt med et kapittel om den norske forskningen om terapeutiske samfunn, når boken er ment å skulle ha en

så sentral plass i utdanningen. Jeg vil ubeskjeden foreslå (1). Gjennomgangen er dessverre summarisk og ukritisk positiv, og kan komme til å bidra til at nye stabsmedlemmer får en urealistisk forventning til resultatene. Effektforskningen er fortsatt mangelfull, og er derfor en utfordring til det norske. Ideen om et terapeutisk heldøgns bofellesskap der deltakernes problemer først får «spille seg ut», men deretter blir gjensstand for terapeutisk bearbeiding, er en idé som fortsatt fascinerer. Problemet er at det er lettere å legge opp til at problemene viser seg, enn det er å bearbeide dem terapeutisk. Det krever en meget høy grad av profesjonalitet, noe initiativet til å få denne boken oversatt, forhåpentligvis er et uttrykk for.

Per Vaglum

Institutt for medisinske atferdsfag
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Ravndal E, Vaglum P. Why do drug abusers leave the therapeutic community? Problems with attachment and identification in a hierarchical therapeutic community. *Nordic J Psychiatry* 1994; 48: 4–55.

Misbrukere med flere psykiske lidelser

Reidun Evjen, Tone Øiern, Knut Boe Kielland, red

Dobbelt opp

Om psykiske lidelser og rusmisbruk. 240 s.

Oslo: Universitetsforlaget, 2003.

Pris NOK 289

ISBN 82-150-0314-1

Det kom som en overraskelse på de fleste i rusbehandlingsfeltet da man i begynnelsen av 80-årene kunne påvise at alkohol- og stoffmisbrukere i behandling ofte hadde veldefinerte psykiatriske lidelser (som f.eks. schizofreni,

sosial fobi og alvorlig depresjon) i tillegg til misbruket – lidelser som det fantes effektive psykiatriske behandlingsmetoder for. Senere ble det også påvist at en av våre mest utsatte grupper nettopp er mennesker med alvorlige psykiske lidelser og rusmisbruk i kombinasjon. Og det er ikke slik at de andre lidelsene nødvendigvis forsvinner om misbrukeren ble edru. Behandlingen må derfor rettes mot misbruket og de psykiske lidelsene samtidig, noe som stiller store krav til behandlernes kompetanse og samarbeidsvilje på tvers av ulike hjelpeinstanser. Det har tatt lang tid for rusbehandlingsfeltet å ta innover seg denne erkjennelsen, men nå er den der. Det er viktig at den kunnskap og kliniske erfaring som foreligger om denne dobbeltdiagnosegruppen blir kjent og

brukt av alle fagfolk i sosialvesen og psykiatri. Det er derfor svært gledelig at denne boken kommer nå. På en innsiktfull, klok, kunnskapsrik, klinisk erfaren og reflektert måte gjennomgår forfatterne det som er nødvendig som en innføring for alle som skal arbeide i feltet. Begreper, historikk, diagnostikk, behandlingserfaringer og etiske avveininger behandles på en kritisk og udogmatisk måte. Det klarlegges også hvilket ansvar som ligger på kommunalt og samfunnsnivå. En styrke ved boken er også at det trekkes inn nordiske erfaringer der dette er relevant, og forskningslitteraturen gjennomgås på en måte som får frem akkurat hovedpoengene. Forfatterne er realistiske i sin omtale av hva man kan vente seg av behandlingsresultater, men formidler samtidig en interesse og omsorg for disse pasientene. Den kortfattede omtalen av de ulike tiltak som nå er i gang i Norge, er verdifull for kommuner som ennå ikke er kommet i gang. Slik kan altså kunnskap og erfaring fra et meget komplisert felt formidles, og forfatternes kombinasjon av sosionom, lege og journalist har utvilsomt vært vellykket.

Per Vaglum

Institutt for medisinske atferdsfag
Universitetet i Oslo

Grunnleggende om positronemisjonstomografi

Peter E. Valk, Dale L. Bailey, David W.

Townsend, Michael N. Maisey, red

Positron emission tomography

Basic science and clinical practice. 884 s, tab, ill.

London: Springer, 2003. Pris GBP 115

ISBN 1-85233-485-1

I motsetning til de strukturelle avbildningsteknikkene computertomografi (CT) og magnetisk resonanstomografi (MR) er positronemisjonstomografi (PET) en funksjonell avbildningsteknikk. Om ønskelig kan patofysiologiske og biokjemiske egenskaper kvantifiseres in vivo. Denne læreboken er skrevet for å gi medisinerne en dyp og bred bakgrunn i PET. Både onkologer, kardiologer, pediatere, nevrologer, geriatere, infeksjonsmedisinere, radiologer og nukleærmedisinere vil ha stor nytte av utvalgte kapitler.

I hvert kapittel omtales et logisk klart avgrenset fagområde med en avsluttende konklusjon. De er skrevet av ledende eksperter på området. Det er rikelig med sentrale og gode referanser og språket er enkelt og presist. Det er rikelig med gode illustrasjoner og de ordinære PET-CT bildene og de parametriske PET-bildene er gjengitt i farger, som i virkeligheten. Layouten er god og det er god papirkvalitet og innbinding.

Den første delen omtaler alle viktige sider av den grunnleggende PET og PET-